

Nr 552

Av herr Nyberg m. fl., om ökat investeringsanslag till statens lånefond för den mindre skeppsfarten.

I statsverkspropositionen (kapitalbudgeten bil. 31, s. 3) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till statens lånefond för den mindre skeppsfarten för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor. Under innevarande budgetår har till samma ändamål anvisats 2 000 000 kronor. Kungl. Maj:ts förslag innebär alltså en ökning av 1 000 000 kronor.

När 1955 års riksdag behandlade detta ärende meddelades, att nämnden för statens lånefond för den mindre skeppsfarten hemställt att fondens kapital måtte ökas med 20 000 000 kronor. Kommerskollegium hade tillstyrkt ett kapitaltillskott på 10 000 000 kronor, och fullmäktige i riksbanken hade anfört, att de icke hade något att erinra mot en kapitalökning av nämnda belopp. Riksgäldsfullmäktige hade däremot stannat vid att tillstyrka 2 000 000 kronor; en reservant hade dock ansett att fullmäktige bort föreslå 5 000 000 kronor, detta för att tillgodose redan beviljade lån.

Av Kungl. Maj:ts proposition framgick, att preliminärt beviljade ansökningar uppgick till omkring 8 000 000 kronor, alltså 6 000 000 kronor mer än Kungl. Maj:t ansåg sig kunna föreslå i investeringsanslag. I förevarande sammanhang hade departementschefen påpekat, att det icke syntes lämpligt, att lån ens preliminärt beviljades från fonden till större belopp än den aktuella medelstillgången medgav. För att möjliggöra att preliminärt beviljade ansökningar skulle kunna tillgodoses förslogs i motioner av herrar Spetz m. fl. (I: 65) och Edberg m. fl. (II: 89) att fonden måtte för budgetåret 1955/56 förstärkas med ett investeringsanslag på 8 000 000 kronor. Detta yrkande blev emellertid avslaget av riksdagen, vilken beviljade det belopp, som föreslagits av Kungl. Maj:t.

Ur de här nämnda motionerna vill vi citera följande:

Då riksdagen 1951 i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (prop. nr 51) godkände nya grunder för utlåningen till den mindre skeppsfarten skedde detta i syfte att befordra förnyelsen av denna sjöfartsgrens tonnagebestånd och på grundval av en utredning, som ådagalade synnerligen allvarliga förhållanden beträffande fartygsbeståndets omfattning och ålder. Läget har befunnits innebära stora risker såväl med hänsyn till vårt lands transportmöjligheter under krigsförhållanden som beträffande sjötransporterna i vissa delar av landet, särskilt i Norrland. Även hänsynen till sjöfartens rekryterings- och utbildningsförhållanden hade befunnits kräva åtgärder för att motverka den fortgående förminskningen och tillbakagången av den mindre skeppsfarten. De ansvariga myndigheterna hade funnit sig böra förklara, att det icke vore försvarligt att låta anstå med åtgärder, som kunde åväga-

bringa en bättre kapitalförsörjning för ifrågavarande sjöfartsgren, eftersom för landet viktiga intressen vore beroende av dess vidmakthållande och utveckling.

I fortsättningen påpekade motionärerna, att de förhållanden som utgjort bakgrunden till statsmakternas principiella ställningstagande icke förbättrats under den förflutna tiden. Man hänvisade också till att enligt föreliggande utredningsresultat »den allvarliga utvecklingstendensen, innebärande en alltmer otillfredsställande åldersfördelning, med hastigt tilltagande övervikt för de äldre och mycket gamla fartygen, alltjämt består och under årens lopp förvärrats». Vidare erinrades om att utredningen bekräftat behovet av kapitalförstärkning av den mindre skeppsfartens lånefond samt att statsutskottet vid 1954 års riksdag uttalat att i och med att fonden förstärktes med 2 500 000 kronor »lånenämndens behov av medel för utlåning därigenom skulle bli tillgodosett».

När Kungl. Maj:ts proposition och de nämnda motionerna behandlades vid 1955 års riksdag sade sig statsutskottet förvänta att »förslag i anledning av utredningen förelägges nästa års riksdag». Riksdagen biträdde detta uttalande.

Den ovan nämnda utredningen avgav sitt betänkande (SOU 1955: 2) den 18 december 1954. Utredningen föreslog, att lånefondens kapital under innevarande och nästföljande budgetår (budgetåren 1954/55 och 1955/56) förstärktes med sammanlagt åtminstone 25 miljoner kronor. Utredningen förutsatte vidare, att i den mån fondens låneresurser tas i anspråk däremot svarande kapitalförstärkning sker under så lång tid som erfordras för den eftersträfvade förnyelsen (av det mindre och medelstora tonnage). Utredningens förslag omnämnes även av departementschefen i årets statsverksproposition, men han anser sig icke kunna tillstyrka mer än 3 000 000 kronor i kapitaltillskott för nästa budgetår, d. v. s. 1956/57. Anslaget avser att »möjliggöra fortsatt utlåning om än i förhållandevis ringa omfattning». — Utredningen hade även föreslagit att vissa ändringar sker i fråga om lånevillkoren. Vidare har chefen för marinen föreslagit att särskilda åtgärder vidtas i syfte att fartygen görs bättre lämpade för bruk under krigsförhållanden. Departementschefen framhåller, att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att företaga ändringar av lånevillkoren liksom att marinchefens förslag bör närmare övervägas. Med understrykande av de synpunkter som framförts av såväl utredningen som marinchefen har vi ingenting att invända emot att dessa förslag ytterligare övervägas inom handelsdepartementet. Vi vill emellertid framhålla angelägenheten av att de förslag, vartill dessa överväganden kan leda, snarast möjligt förelägges riksdagen.

Av vad här ovan anförts framgår, att läget fortfarande är mycket otillfredsställande för den mindre sjöfarten. Detta understryks också av departementschefen; den tonnageökning som skett genom tillkomsten av ett antal s. k. paragrafbåtar bör icke tillmätas alltför stor betydelse. Ur denna synpunkt anser vi, att det av Kungl. Maj:t föreslagna kapitaltillskottet på 3 000 000 kronor icke är tillräckligt. Vi vill erinra om att även under det

senaste året en kraftig ökning skett av låneanspråken på fonden. Vid slutet av 1954 förelåg preliminärt beviljade ansökningar på omkring 8 000 000 kronor. Vid utgången av år 1955 var fondens medel helt ianspråktagna, och samtidigt förelåg ansökningar om lån på sammanlagt 15,8 miljoner kronor.

Det vore naturligtvis önskvärt, att fonden redan under kommande budgetår kunde tillföras så stort belopp som utredningen föreslagit eller att i varje fall så mycket medel anvisades, att det täckte det behov, som föreligger genom vid slutet av år 1955 föreliggande ansökningar. Med hänsyn till det rådande investeringsläget anser vi det emellertid icke vara möjligt att gå så långt. Däremot synes det motiverat att anvisa ett betydligt större belopp än departementschefen föreslagit. Vi har därvid ansett oss böra stanna vid samma förslag, som avgavs i de tidigare omnämnda motionerna vid 1955 års riksdag, d. v. s. 8 000 000 kronor. Ett belopp av denna storleksordning bör kunna anvisas utan att någon förändring sker av lånevillkoren.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen måtte till statens lånefond för den mindre skeppsfarten för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 8 000 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1956

Olaus Nyberg

Ture Königson

Sigfrid Löfgren